

Gospodarsko interesno združenje za konopljo CANNAGIZ smo zainteresirana strokovna javnost na področju konopljarstva. Prizadevamo si za regulacijo konopljarstva zakonodaje v korist potrošnikov, podjetij, inštitutov in ostalih gospodarskih subjektov. Svoj ugled in prepoznavnost gradimo na strokovnem, etičnem in na znanosti osnovanem delovanju v slovenskem in mednarodnem družbenem prostoru. Kot predstavniki konopljarstva gospodarstva podajamo svoj komentar na predlagan Pravilnik o gojenju konoplje in maka (v nadaljevanju Pravilnik).

KOMENTAR PREDLOGA SPREMEMBE PRAVILNIKA O GOJENJU KONOPLJE IN MAK

*Slovensko konopljarstvo je tehnološko zaostalo, saj ni imelo priložnosti razviti sodobnih tehnik gojenja in ne razpolaga s primerno infrastrukturo. **Pristojni državni organi konopljarjem v boju za konkurenčnost na evropskem trgu s predlogom spremembe Pravilnika situacijo zgolj dodatno otežujejo!***

Spoštovani,

izdelki iz industrijske konoplje sodijo v eno izmed najhitreje rastočih gospodarskih panog na svetu in v Sloveniji. Štiri največja Slovenska podjetja, ki se ukvarjajo s trženjem izdelkov iz industrijske konoplje (tako imenovanih CBD izdelkov) so že v letu 2018 imela 20 milijonov evrov letnega prometa. To je več kot prinaša prodaja medu vseh 10 000 slovenskih čebelarjev skupaj. V Sloveniji je trenutno vsaj 50 podjetij, ki se ukvarjajo s proizvodnjo in prodajo CBD-ja, ter več kot 600 kmetov, ki se ukvarjajo s pridelavo industrijske konoplje.

Ministrstvo za kmetijstvo, Gozdarstvo in prehrano je pripravilo in v javno obravnavo predalo nov predlog Pravilnika o gojenju konoplje in maka. Pravilnik slovensko konopljarstvo oddaljuje od (domnevnega) cilja – mednarodno konkurenčne regulacije panoge. Mnoge države so v zadnjih letih konkurenčno regulirale sektor in tehnološko napredovale, medtem ko smo pri nas nazadovali in bomo nazadovali tudi naprej, če se uveljavi predlagani Pravilnik. Slovenija je izgubila skoraj 90 % svojega tržnega deleža v EU, merjeno s površinami, na katerih se je gojila konoplja – z drugimi besedami – panoga je kolapsirala.

Izključenost gospodarstva

V času priprave Pravilnik ni bil usklajevan z gospodarstvom. Posledično grozi, da bo dokončno uničil vsakršen potencial razvoja. Zaradi svoje zgrešenosti bo v skladu z našimi informacijami celo evropski unikum. V temelju onemogoča demokratično organizacijo trga in konkurenčen boj za delež globalne pogače. Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP), ki je pripravilo pravilnik, smo posredovali natančne informacije, kako je panoga konkurenčno urejena v Avstriji, vendar so naš dokument pri pripravi predloga tega Pravilnika v celoti ignorirali.

Dodatno onemogočanje namesto liberalizacija panoge

Po novem Pravilniku (ki ga dopolnjuje nov predlog Pravilnika o trženju razmnoževalnega materiala in sadik navadne konoplje, razen semena – na ta predlog smo na eDemokraciji že odgovorili in predlagali, da se v celoti zavrže) noben podjetnik ne bo pripravljen investirati v neživiljenjsko birokratsko pogojevan posel s potaknjenci in sadikami. Tovrsten material si konopljarji v Avstriji proizvajajo sami, v glavnem iz feminiziranih semen (in potaknjencev). Tudi trg s potaknjenci je tam povsem sproščen. To vse pa zadevni Pravilnik sedaj na novo še

dodatno prepoveduje (v osnovi nedovoljeno že do sedaj), čeprav je takšna propagacija osnova za renesanso konoplje pri nas in je široko uporabljena v naprednih državah EU.

Krši osnovne svoboščine kmeta

Kmetje imajo pravico sami propagirati semenski in sadilni material kulturnih rastlin. Vsakršno administrativno omejevanje povzroča stroškovno nekonkurenčnost in v osnovi onemogoča razvoj oz. konkurenčen boj kmeta v kontekstu globalnega evropskega trga. S tem pa slovenska država tudi podpira tuje monopoliste (čeprav EU s prehodom na 0,3 % THC tovrstna neravnotežja že odpravlja). Sorte industrijske konoplje iz uradne EU sortne liste so bile namenjene za pridelavo semena. Tako registrirana semena monopolisti (v glavnem iz Francije) prodajajo s 300 % monopolno maržo. Predstavljajte si, da bi slovenski kmetje lahko semenski krompir z nekonkurenčno nizkim hektarskim donosom kupovali le od monopolističnih francoskih (ali po novem morda tudi slovenskih) gojiteljev po trikratni ceni. Tovrstne anahronizme je potrebno opustiti, kot so to že pred leti naredili npr. v Avstriji (katere regulativo poznamo bolj podrobno). Avstrija je s tem privabila tudi slovenski konopljarški kapital.

Ne ločuje med marihuano in industrijsko konopljo

Obe konoplji se meče v isti koš. Industrijska konoplja je poljščina in je neosnovano obravnavana po Konvenciji ZN o prepovedanih drogah iz leta 1961, katere namen je kontrola zlorabe marihuane. Ni pa bil nikoli namen Konvencije omejevati področja industrijske konoplje. Napredne državne administracije ta (tudi politično motivirani) anahronizem že odpravljajo in tako osvobajajo industrijsko konopljarstvo zastarelih administrativnih ovir. V tej smeri pa aktivno delujejo tudi Združeni narodi; zadnji korak 2. 12. 2020, ko so vrsto *Cannabis sativa* L. izločili iz skupine nevarnih drog brez potenciala v medicini. Glede na trende je razumno predvidevati, da bo konoplja (ne glede na vsebnost THC) najkasneje do konca tega desetletja obravnavana kot vsaka druga kulturna rastlina. Industrijsko konopljo moramo obravnavati kot vsako drugo poljščino, ne pa kot potencialno marihuano, ker to ni in teoretično ter praktično ne more biti.

Neustrezna jurisdikcija

Pravilnik daje jurisdikcijo nad urejanjem področja industrijske konoplje Ministrstvu za zdravje ter Ministrstvu za notranje zadeve, kar je anahronizem, ki izhaja iz Konvencije ZN o prepovedanih drogah iz leta 1961, ki ni imela namena omejevati gojenja industrijske konoplje. Industrijska konoplja je poljščina in se mora kot takšna enakovredno obravnavati z vsemi ostalimi kulturnimi rastlinami. Jurisdikcija vsebinsko zato v celoti pripada Ministrstvu za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano. Na tem mestu posebej poudarjamo, da je v 9. členu Zakona o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami (ZPPPD) potrebno opredeliti, da industrijska konoplja ni predmet ZPPPD-ja (ter hkrati opredeliti, da industrijska konoplja z nizko vsebnostjo THC ni del pripadajočega seznama prepovedanih drog, ki je del ZPPPD – št. vnosa 112 *Cannabis sativa* L.). Konopljarji morajo biti enaki pred zakonom. Samo dejstvo, da gojijo industrijsko konopljo, jih ne sme postavljati v neenak položaj. Glede kršenja zakonodaje o prepovedanih drogah naj bodo obravnavani enako kot ostali državljani. Ministrstvo za notranje zadeve naj obravnava vse državljane enako pri kršenju ZPPPD (kamor sodi le marihuana oz. konoplja z visoko vsebnostjo THC).

Mednarodna nekonkurenčnost

V Avstriji država z ničemer več ne obravnava konoplje (ne glede na njeno politično administrativno delitev) drugače kot recimo krompirja – že pred leti so opustili svoje pravilnike, ki so omejevali gojenje konoplje. Edina omejitev, ki jo država postavlja, je višina THC, ki ne sme presegati 0,3 %. Višino THC nadzira policija, pa še to le ob sumu kršitve. Pridelovalci niso zavezani nikakršnemu dodatnemu administrativnemu omejevanju pri nakupu ali propagaciji semen, sadik ali potaknjencev. Brez možnosti vzgoje konoplje iz lastnih semen ali potaknjencev

tudi pri nas, bo ponoven vzpon konopljarstva nemogoč. Avstrija (in mnoge druge EU države) je pragmatično opustila nadzor nad uporabo semen (ali drugega propagacijskega materiala) iz EU sortne liste, saj je le tako lahko sledila trendom globalne konopljarke panoge. S temi sortami Slovenija ne more več tekmovali na evropskem trgu.

Zbirokratiziran nadzor

Država ne izvaja obstoječega Pravilnika, saj kmetom ne izdaja pravočasno odločb o gojenju (odločbe o gojenju izdaja tudi šele v avgustu, ali pa zaprosilci za gojenje konoplje sploh ne prejmejo odgovorov). Z novim pravilnikom se bi to le še poslabšalo. V Sloveniji se je od leta 2015 pridelava konoplje prepolovila iz 500 ha na 250 ha, medtem ko je v istem obdobju EU početverila pridelavo konoplje. Ob predpostavki, da bi ujeli, kar je bilo zamujenega, bi morali v državni upravi nadzirati kar 2000 ha konoplje. Sprašujemo se, kakšne investicije v državni upravi (dodatne zaposlitve in tudi draga tehnična oprema za kontrolo genetike rastlin) bodo potrebne, da se bo izvrševal tako zapleten nadzor? Konopljarstvo bo brez aktivne podpore MKGP oz. države še naprej stagniralo. Konopljarji, ki bodo želeli vstopiti v ta posel (ali v njem ostati), bodo še naprej (v nasprotju z zahtevami Pravilnika) vzgajali potaknjence iz sadik, ki jih pridobijo iz feminiziranih semen (kupljenih v tujini)! Velik del konopljarjev tako živi izven zakona zaradi neživiljenjske ureditve. Vse to so MKGP poznana dejstva, pa kljub temu s tem novim predlogom Pravilnika še dodatno zaostrejejo in prepovedujejo tovrsten način propagacije industrijske konoplje. Skrajni čas je, da MKGP prevzame odgovornost in odpravi nepravilno ter nazadnjaško regulativo, ki mnoge državljanke sili v kršitve, zato da bi lahko bili konkurenčni in preživeli. ZDA bodo skoraj gotovo že v času Bidenove administracije legalizirale marihuano na federalnem nivoju (v precej zveznih državah je že legalna). Nedavna anketa v Franciji je pokazala, da 80 % državljanov podpira legalizacijo marihuane za lastne potrebe. V zahodnih evropskih državah legalizacijo marihuane v skladu z različnimi merjenji javnega mnenja podpira okoli 50–60 % državljanov. Pri nas pa celo industrijsko konopljo v skladu s pričujočim Pravilnikom še vedno obravnavamo kot potencialno drogo.

Nerazumevanje višine THC v industrijski konoplji

Vzporedno s hektarski donosom CBD (in ostalih kanabinoidov) raste tudi THC – bolj kot je industrijska konoplja »mastna«, več je vseh kanabinoidov. Dovoljena višina THC je dejansko informacija o tem, kakšen je donos CBD (in ostalih kanabinoidov). Vsaka desetinka odstotka višja vsebnost THC pomeni okoli 30-50% višji hektarski donos CBD (in ostalih kanabinoidov) in s tem povezano konkurenčnost, ki je razumljiva vsakemu kmetu! Konoplje z višjo vsebnostjo THC dajejo tudi višje donose vlakna in semen! Sosednji državi, ki sta največji konkurentki imata dovoljeno višino THC: Avstrija – 0,3 %, Italija – 0,6 %.

EU je v procesu ponovne vzpostavitve dovoljene višine THC na 0,3 %. Poljska bo kot prva v EU z letošnjo sezono dovolila 1 % THC. Tudi sicer najnaprednejše države že dovoljujejo 1 % THC: Švica, Urugvaj, Avstralija, Tajska idr. Na tem mestu dodajamo še znanstvena farmakološka dejstva. Razmerje med THC in CBD v industrijski konoplji je v povprečju okoli 1:25. Zaradi tako visoke vsebnosti CBD v primerjavi s THC industrijska konoplja ni zanimiva za trg marihuane. Visoka vsebnost CBD namreč blaži psihotropne učinke THC. Zato industrijska konoplja, kjer prevladuje CBD, ni zanimiva za črni trg marihuane, kar potrjuje tudi praksa. O tem imajo na Ministrstvu za notranje zadeve nedvomno natančne podatke – industrijske konoplje na črnem trgu marihuane ni. Omeniti je potrebno tudi dejstvo, da nekatere sorte industrijske konoplje iz uradnih EU sortnih list redno presegajo 0,2 % THC. Dokaze o tem smo odgovornim za pripravo Pravilnika na MKGP posredovali, a so tudi ta dokument zignorirali.

EU je dovoljevala 0,5 % THC do l. 1984 ter 0,3% do 1991. S takšnim zmanjševanjem dovoljenega vsebnosti THC so francoski vzgojitelji pridobili monopol (imeli/razvili so sorte z nizkim THC). Ni šlo za »problematiko«

previsokega THC v industrijski konoplji in posledično njeno potencialno zlorabo. Šlo je za prizadevanja francoskih vzgojiteljev semen z 0,2% THC, ker so si na ta način pridobili monopol. Trenutne sorte iz EU liste s tako nizkim THC so genetsko inferiorne in tudi vlakna iz njih imajo neprimerljivo slabšo obstojnost kot iz nekdanjih jugoslovanskih sort, kjer je THC dosegal 0,5 %. Glede na to, da je EU pred skorajšnjo ponovno uveljavitvijo dovoljene višine THC na 0,3 %, je smiselno takoj podpreti panogo in sprejeti - 0,6 % THC, s čimer bi omogočili pogoje, da pričnemo loviti konkurenco. S tem Pravilnikom je potrebno kopirati italijansko dobro prakso (0,6 % THC), kjer s podzakonskimi akti omogočajo odstopanja od zakonsko določene višine THC zaradi "netočnosti pri merjenju in biološke variabilnosti materiala", kakor so to ubesedili. Ta Pravilnik naj industrijsko konopljo izloči iz jurisdikcije MZ in MNZ (kot predlagamo zgoraj) - gre za poljščino. V primeru previsokega THC se kmetu dovoli ustrezna predelava pridelka v proizvode z ustreznim nivojem THC (CBD kapljice, CBD mazila ipd.). Slovenska skladišča so polna "vroče" konoplje (THC presegele 0,2 %), kar predstavlja hudo gospodarsko škodo in odvrča kmete od gojenja. Zato je nujno uvesti že omenjeno "toleranco pri merjenju", saj tudi večina sort iz uradne EU sortne liste presega 0,2 % THC, kadar se jo goji s potaknjenci in sadikami – kar je osnovni pogoj, če želimo obuditi panogo.

Zaključek

Slovensko konopljarstvo je tehnološko zaostalo, saj ni imelo priložnosti razviti najsodobnejših tehnik gojenja (s sadikami) in propagacije žlahtnih sort. Nima infrastrukture za indoor gojenje, ki je hkrati pogoj za vzgojo potaknjencev. Obenem pa indoor gojenje daje pridelok z najvišjo kakovostjo in dodano vrednostjo. Manjka tudi ostala infrastruktura, kot so rastlinjaki, oprema za sušenje, strojna oprema za obdelavo ob žetvi itd. Za vse to konopljarji v tujini črpajo izdatna evropska sredstva. Ključno je razumeti, da zaradi ekonomij obsega slovensko konopljarstvo ne more konkurirati evropskim konopljarskim farmam z več sto zasajenimi hektarji sort iz evropske sortne liste (t.im. fiber hemp – v osnovi namenjene vzgoji semena in vlaken), ki obvladujejo evropski trg. Edina možna strateška usmeritev je butična proizvodnja žlahtne industrijske konoplje s potaknjenci. S tem ni konopljarstvo nič drugačno od vseh drugih slovenskih gospodarskih panog, ki iščejo svoj prostor v globalnih nišah. Cvetovi žlahtne industrijske konoplje (gojijo jo kmetje z lastnimi potaknjenci) prinašajo evropskim konopljarjem v skladu s trenutnimi borznimi cenami tudi več kot 200.000 evrov prihodkov na hektar (ni tiskarski škrat!).

Vsako leto smo v povprečju v zadnjih petih letih potencialno izgubljali 350 ha, s čimer je slovensko gospodarstvo letno izgubljalo po 70 mio evrov prihodkov. Pravilnik v takšni obliki je potrebno v dialogu z gospodarstvom in z upoštevanjem globalnih trendov krepko preurediti. Dodati je potrebno del, kjer se bo nadgradilo EU zakonodajo (0,3 % THC bo na nivoju EU sprejeto do naslednjega leta po naših informacijah) in se zaradi naravne variabilnosti materiala ter nenatančnosti merilnih tehnik dovoli vsebnosti THC odstopanja do 0,6 % THC. Konopljo, ki bi zaradi takšnih razlogov presejala zakonsko dovoljeno mejo (v procesu je ponovno osvajanje 0,3 % v EU), se ne uniči v skladu s ZPPPD, temveč jo je možno predelati v izdelke z zakonito vsebnostjo THC (npr. CBD kapljice).

Če povzamemo se moramo samo vprašati, ali želimo v Sloveniji industrijsko konopljo ter njene izdelke proizvajati, ali jih le uvažati. Trenutno se jih večinoma uvažata.

Za takojšnjo objavo v medijih! V primeru dodatnih vprašanj ali informacij smo vam na voljo na priloženih kontaktih.

S spoštovanjem,

Upravni odbor CANNAGIZ – Gospodarsko interesno združenje za konopljarstvo

Kontakt: Gorazd Reberšak, 00386 41 324 437

